Teitl: Mannau ysbrydol : Beth sy’n gwneud lle yn ysbrydol?

Teitlau	**Encil y Bwdyddion yng Nghricieth.**	**Eglwys mewn Coedwig (Powys)**	**Ydy lle yn bwysig os yw Duw ym mhob man?**
Rhesymeg .	**YMWADIAD:** Mae'r Nodiadau i Athrawon wedi'u diweddaru er mwyn gallu defnyddio'r adnodd drwy Gwricwlwm i Gymru. Wedi dweud hynny, mae cynnwys yr erthyglau wedi'i archifo ac nid yw'r wybodaeth wedi'i diweddaru. Mae'r erthyglau yn cael eu cadw ar y wefan gan fod y cynnwys yn parhau i fod yn berthnasol i Gwricwlwm i Gymru: Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg. **Pedwar diben 'Cwricwlwm i Gymru - Cwricwlwm am Oes'** **Drwy ddysgu am Fannau ysbrydol a beth sy’n gwneud lle yn ysbrydol fel rhan o'u gwersi addysg Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, bydd cyfleoedd i ddysgwyr ddatblygu yn:** • Ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n gallu egluro'r syniadau a'r cysyniadau maen nhw'n eu dysgu; • Unigolion iach a hyderus sydd â gwerthoedd cadarn ac sy'n sefydlu eu credoau ysbrydol a moesol; • Cyfranogwyr mentrus, creadigol sy'n rhoi o'u hegni a'u sgiliau er budd pobl eraill; • Dinasyddion moesol, dysgedig a fydd yn ymgysylltu â materion cyfoes yn seiliedig ar eu gwybodaeth a'u gwerthoedd. **Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn y Cwricwlwm i Gymru** **Drwy ddarllen a defnyddio'r erthyglau yn eu gwersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, caiff dysgwyr gyfleoedd i:** • Ymgysylltu â chwestiynau athronyddol a thyngedfennol, a'u harchwilio • Ymgymryd ag ymholiadau ac ymgysylltu â ffynonellau o ddoethineb ac athroniaethau • Datblygu a mynegi eu safbwyntiau dysgedig eu hunain • Defnyddio eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth am safbwyntiau byd-eang crefyddol a heb fod yn grefyddol i feddwl yn feirniadol am eu gwerthoedd eu hunain • Archwilio'r ffyrdd mae argyhoeddiadau athronyddol crefyddol a heb fod yn grefyddol wedi dylanwadu ar brofiad dynol drwy gydol hanes • Gwerthuso amrywiaeth o ffynonellau crefyddol a heb fod yn grefyddol a defnyddio tystiolaeth ohonynt i ymgysylltu â materion moesegol a moesol • Archwilio credoau ac arferion pobl yn eu cymuned, yng Nghymru ac yn y byd ehangach ac ymateb yn sensitif iddynt • Datblygu gwerthoedd cadarn a sefydlu eu credoau moesol a'u hysbrydolrwydd • Trafod eu persbectifau eu hunain a phersbectifau eraill, a myfyrio arnynt		

Teitlau	Encil y Bwdyddion yng Nghricieth.	Eglwys mewn Coedwig (Powys)	Ydy lle yn bwysig os yw Duw ym mhob man?
	Y lens Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg Drwy ddarllen a defnyddio'r erthyglau yn eu gwersi Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg, caiff dysgwyr gyfleoedd i archwilio amrywiaeth o gysyniadau yn ymwneud â Chrefydd, Gwerthoedd a Moeseg drwy'r **is-lensys isod:** • Chwilio am ystyr a diben; • Y byd naturiol a phethau byw; • Hunaniaeth a pherthyn; • Awdurdod a dylanwad; • Perthnasoedd a chyfrifoldeb; • Gwerthoedd a moeseg; • Taith bywyd; *Noder bod Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg yn cael eu pennu'n lleol drwy faes llafur cytunedig. Mae gan bob awdurdod lleol ei faes llafur cytunedig ei hun ar gyfer Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg y mae'n rhaid i ysgolion ei ystyried. Mae pob maes llafur sydd wedi'i gytuno wedi ystyried fframwaith y Cwricwlwm i Gymru a chanllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg y cyfeirir atynt uchod ac isod. **Dolenni Defnyddiol:** **Canllawiau Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/designing-your-curriculum/#religion,-values-and-ethics-guidance** **Canllawiau Dyniaethau Hwb - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities** **Datganiadau o'r hyn sy'n bwysig - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/statements-of-what-matters/** **Themâu Trawsgwricwlaidd - https://hwb.gov.wales/curriculum-for-wales/humanities/designing-your-curriculum/#cross-cutting-themes**		
Geirfa allweddol	1. Lloches - lle i fynd er mwyn cael llonydd/amser i feddwl ac ati. 2. Lama – teitl am athro o fewn traddodiad Bwdhaeth Tibet. 3. Stupa – colofn main sydd fel arfer yn cynnwys gweddillion athro neu fynach Bwdhaidd. 4. Sangha – term am gymuned	1. trefn addoliad: *order of service* 2. datblygiad: *development* 3. Salmydd: *psalmist* bardd a ysgrifennodd y Salmau, caneuon o weddi a mawl sydd yn Llyfr y Salmau yn y Beibl. Mae 150 o Salmau, llawer iawn wedi eu hysgrifennu gan y brenin Dafydd (wnaeth ymladd yn erbyn Goliath!)	1. Rhyd-ddu – pentref yn Eryri yng Ngwynedd lle magwyd y bardd T.H.Parry Williams 2. Cynefin – ardal y mae rhywun yn gyfarwydd ag o 3. Varanasi – dinas yng Ngogledd India sy'n arbennig iawn I Hindwiaid am fod yr afon Ganges yn llifo drwy'r ddinas.

Teitlau	Encil y Bwdyddion yng Nghricieth.	Eglwys mewn Coedwig (Powys)	Ydy lle yn bwysig os yw Duw ym mhob man?
	Bwdhaidd sy'n aml yn cynnwys mynachod a lleianod. 5. Myfyrio – ymarferiad ar gyfer y meddwl er mwyn rhoi lle i'r cadarnhaol dros y negyddol. 6. Mewnwelediad – dod i ddeall gwir natur pethau. 7. Encilio – amser i ffwrdd oddi wrth fywyd bob dydd er mwyn meddwl, yn aml mewn lle arbennig *8.* Delwedd – gwrthrych ag ystyr arbennig iddo, *e.e. mewn Bwdaeth mae cael cerflun o'r Bwdha yn beth cyffredin.*	4. anweledig: rhywbeth rydyn ni'n methu ei weld, *invisible* 5. di-ben-draw: byth yn dod i ben *never ending* 6. myfyrio: meddwl yn ddwfn am rywbeth *to meditate* 7. machlud: pan mae'r haul yn mynd i lawr *sunset* 8. profiadau ysbrydol: *spiritual experiences* 9. symudiad: *movement* 10. meddyginiaethau: ffisig/eli sy'n gwneud i berson wella o salwch *medicines* 11. cadwraeth*: preservation*. Edrych ar ôl ac amddiffyn y byd. 12. defod: *ritual* 13. paganaidd: *pagan* rhywbeth di-Dduw, neu sydd ddim yn perthyn i'r ffydd Gristnogol 14. Dysgeidiaeth ysgrythurol: gwersi o'r Beibl *scriptural teaching* 15. Mynachod: dynion oedd yn cymryd llw i fyw mewn ffordd arbennig a gwasanaethu Duw: *monks* 16. Llesol: gwneud i chi deimlo'n well *beneficial*	4. Ganges – afon gysegredig Hindwaeth. 5. Shiva - un o'r Trimurti Hindwaidd sy'n cynrychioli yr agwedd ddinistriol o Brahmam 6. Atman – yr enaid sydd ym mhopeth byw yn ol y gred Hindwaidd. 7. Brahman – y Duw neu'r enaid mawr mewn Hindwaeth. 8. Moksha – nod bywyd yr Hindw sef cael yr enaid I ail-ymuno a Brahman. 9. Via Dolorosa – taith Iesu ar ol cael ei gondemnio gan Peilat I fryn Calfaria I gael ei groeshoelio. 10. Makkah – dinas sanctaidd crefydd Islam yn Saudi Arabia 11. Hajj – un o bileri Islam – pererindod I makkah 12. Y Forwyn Fair – Mair mam Iesu
Geiriau chwilio	Lloches Bwdha Bwdhaeth Delwedd Myfyrdod Cymuned Stupa Sangha	Lleoedd arbennig Eglwys Goedwig Addoli Awyr agored Ysbrydol Forest Church Defod Gardd weddi Myfyrio Ardal dawel	Bro Hindŵ Ganges Bethlehem Jerwsalem Varanasi Makkah Pabyddol Ffrainc Iwerddon

Teitlau	Encil y Bwdyddion yng Nghricieth.	Eglwys mewn Coedwig (Powys)	Ydy lle yn bwysig os yw Duw ym mhob man?
			Portiwgal Mosg Synagog Capel Eglwys Israel Adeiladau
Tasgau dosbarth	Tasgau ysgrifennu estynedig sy'n gofyn i'r disgyblion i ddefnyddio'r 3 erthygl, cyfeirio at gredoau/dysgeidiaethau ac arferion crefyddol wrth ymateb i gwestiynau sylfaenol/crefyddol. • Ydy lle yn bwysig os yw Duw ym mhob man? • Sut mae addoldy/lle sanctaidd yn helpu rhai pobl i addoli? Pam nad yw pawb yn dewis addoli mewn addoldy? • Sut mae'r addoldy/lle sanctaidd yn adlewyrchu sylfeini'r ffydd? Gwerthoedd y ffydd? Dysgeidiaethau'r ffydd? • Ble wyt ti'n teimlo'n ysbrydol? Pa fath o lefydd sy'n gwneud i ti deimlo'n ysbrydol?		
Tasgau ymestynnol	1. Ar ddechrau'r gwaith darllen mae cyfeiriad at sawl lloches posib. Lle fyddech chi yn ei weld fel lloches? Pam dewis y lle hwn? Beth fyddech yn gwneud yno wrth encilio? (Ni chewch ddewis eich ystafell wely!) 2. Mae Lama Shenpen Hookham (nid ei henw gwreiddiol!) wedi ymddiddori mewn Bwdhaeth ers 50 mlynedd. Ymchwiliwch i'w hanes gan ddarganfod mwy am ei chefndir, ei theithiau a'r llyfrau y mae wedi eu hysgrifennu. Gallwch weld sawl fideo ganddi ar YouTube. 3. Sut cafodd Lama Shenpen Hookham ei harwain i ddewis lleoliad yng Ngogledd Orllewin Cymru? Pam yn eich barn chi fod	1. Ydy natur yn wneud i chi feddwl am bethau ysbrydol ac am Dduw? 2. Oes angen 'stafell neu ardd arbennig mewn ysgol er mwyn i'r disgyblion gael cyfle i fod yn dawel a meddwl am ochr ysbrydol bywyd. Beth am gynllunio ystafell dawel/gardd fyfyrio ar yfer eich ysgol chi. 3. Pam yn eich barn chi byddai rhai yn ffafrio addoli mewn adeilad arbennig a dilyn trefn addoli tra bod eraill yn ffafrio meddwl am Dduw a phethau ysbrydol yn yr awyr agored? 4. Ysgrifennwch restr o bethau yn y byd natur sy'n gwneud i chi deimlo fel dweud 'Waw!' Roedd Iesu yn defnyddio darluniau o fyd	1. Dewiswch le arbennig i chi a cheisiwch ysgrifennu darn o farddoniaeth neu ryddiaith sy'n cyfleu pam ei fod yn arbennig. 2. Gwrandewch ar Geraint Lovgreen yn canu 'Yma wyf innau i fod' a cheisiwch egluro'r berthynas rhwng Meirion Macintyre Huws a thref Caernarfon. 3. Ymchwiliwch ymhellach i bwysigrwydd Varanasi I Hindŵiaid neu Makkah I Fwslimiaid. 4. Dychmygwch eich bod wedi bod ar bererindod I Varanasi neu Makkah ac ysgrifennwch blog am eich profiadau a beth oedd gwerth yr ymweliadau. 5. A oes gwerth i adeiladau crefyddol neu

Teitlau	Encil y Bwdyddion yng Nghricieth.	Eglwys mewn Coedwig (Powys)	Ydy lle yn bwysig os yw Duw ym mhob man?
	lleoliad o'r fath yn addas ar gyfer lle i encilio? Cofiwch edrych ar y sylwadau gan rai a fu yno. 4. Lluniwch boster neu hysbyseb ar gyfer Lloches y Galon Effro. Mae llawer o wybodaeth a lluniau ar y safle gwe: https://buddhisthermitage.wales 5. Ceisiwch esbonio'r hyn y mae Lloches y Galon Effro yn ceisio ei gyflawni. Beth sydd gan y ganolfan i'w gynnig i bobl yng nghanol prysurdeb bywyd yr unfed ganrif ar hugain? 6. Lluniwch daflen wybodaeth ar Fwdhaeth gan gynnwys rhai o brif ddelweddau'r grefydd, *e.e. y Stupa a delwau o'r Bwdha.*	natur i ddysgu pobl. Gwnewch ychydig o ymchwil, a rhestru'r damhegion (storïau sy'n dysgu) sy'n cyfeirio at bethau o'r byd naturiol. Ymchwiliwch sut oedd Iesu wedi defnyddio byd natur i esbonio'i neges. 5. Amcangyfrifir fod cymaint â 750 adnod yn y Qur'an sy'n ymwneud â natur. Chwiliwch am enghreifftiau. <http://www.greenmuslims.org/greenscripture/>	bererindod os yw Duw ym mhobman? Trafodwch
Adnoddau pellach	https://buddhisthermitage.wales	www.mysticchrist.co.uk/forest_church http://www.greenmuslims.org/greenscripture/	Cân Meirion Macintyre Huws a Geraint Lovgreen, 'Yma wyf innau i fod' Ystafell weddïo aml-ffydd Prifysgol Caerdydd <https://www.cardiffstudents.com/shops-services/prayer-room/> Ystafell aml ffydd Maes Awyr Caerdydd https://www.maesawyr-caerdydd.com/cyfleusterau-aml-ffydd/

Teitlau	Encil y Bwdyddion yng Nghricieth.	Eglwys mewn Coedwig (Powys)	Ydy lle yn bwysig os yw Duw ym mhob man?